

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 181 (11078)

1979 чылдың август 5, воскресенье

1925 чылда үндүзүлгөттүгү

артык 2 көп

Программа чедишкениң күүсетинип туурар

УЖУДУУШКУН БАШКАРАП ТӨП. (СЭТА), Владимир Ляхов биле Валерий Рюмин Чөр чогуунуң космос делегинге 160 хонуу ажыдап келген.

Башкарылгалы «Салют-6» — «Союз» комплекстин бортунда эртем-шинчилел ажыларынның программазы доостур чокушулан. Ажыларын түңнөл чадаларының бирээзи — космостуң НРТ-10 дээр радиотелевизио-биле шенелелерин бурунгу хун чоруткан. Комплексте биологтук шинчилелдер үргүлүлүшкөн.

Демир-орукчуларның байырлалы

Демир-оруктап сөөртүгелеринң делегей кемчөөлүнүн дең белининде хойу бистин чуртувустун демир-оруктарының үлүк-хурагуна онаажыр. Акылдың ажыктын болгаш шынарын бедилер дөң, шитки курал-ырыларын ажыглаар дөң чырытып аларын ажал-ишчилери калбарган.

Профессионал байырлалга — Демир-орукчулун Бүгү-ажилда хунунте холбаштыр бурунгу хун Москвага байырлал кезеже болган.

Президиумга—СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнү, СЭКП ТК-ның секретары А. П. Кириленко, СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнүнүң кан-дидат, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Давгалыңың бирги оралакчысы Н. А. Тихонов, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Давгалыңың оралакчысы М. А. Лесченко, СЭКП ТК-ның кидил эргелекчиси К. С. Смонов, чамдык министрлердин болгаш ведомстволарың удурутукчулары, бүүдүртке мураакчылары олурган.

Орук харылзаа министри И. Г. Павловский илеткел кылган.

Акылды сайырайттайгылар, оң ажыктын бедилер, беш чылдын онналдарын чедишкениң күүсидир дөң демисежер деп шиткир-лигин дугайын каң магистральдарың ажал-ишчилери чугалап турганар.

СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯГА ҮНДЕЗИЛЭЭШ

Бүгү Совет чуртуу-биле бир дөмей, Россия Федерациязының ажык чонлары чаа шылтылган тургузарының байлак дурудулгага келтирилген. СЭКП-ниң XXV съездинин айтыкы аякык үлүг тургузукчу ажал-иштин программаны амдыралда чедишкениң боттадырыш турар. Нилтеп бүүдүргөсчү чыдаа чылде, беш чылдап беш чылаң тайгылыш чоң өзүр олар.

Сайыраңгай социализмниң байдаларында Россия Федерациязын экономика ботташ социал хөгжүдөлөңнө, улустун чаагай байдыкы бедилерине үлүг чедишкенин чедиң алыг. Коммунист партияны удурутукчулар биле өзүлүк улустун маалымдыг ажал-иштин үлүг ажал-агылын шактың хөгжүдөлөң халдырган, бүүдүргөсчү ботташ эртем-техникат улук күчүң тургуунал.

Бүүдүргөсчү күштерин өстүрө дугайында үрүзүк сактың сайыпкан, ажал-агылың социализмге бүү-биле чорударының механикага сайыраңгайларын СЭКП үлүг кичөөгөйиң салып турар.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң тоску чыыжының ажал-иштин оңуң сессиязын политика ботташ күш-ажыкты бедил колдургушкунуң байдалында август 3-те Москвада, Кремльдиң Улук ордузуңга ажыдап эгелөөң.

Коммунист партияны ботташ Совет күрүениң удурутукчулар депутаттар ботташ аалчылар үрүзүкчүлөң адың чаксаакшынары биле улуган.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң Даргазы депутат В. А. Котельников сессиязын ажал-иштин.

Сессияны хун айтырлары чыгыс үн-биле байдалаң.

Бирги айтыр — РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң дугайында, РСФСР-ниң Хоойлудун төлөвөлөңиң дугайында илеткелди СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнүгө наавдат, РСФСР-ниң

Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы депутат М. С. Соломенцев кылган.

Хоойлудун төлөвөлөңиң идея-теоретиктиң болгаш эрге-хоойлудун бижык үндөвүнө баалааттыгың деп, ол чугалаңар. Социализмге күрүлө дугайында марксисци-ленинчил өөрөңниң чүүдө-лөр оң үндөвүн болган. Со-вет эрге-чатырганың чылда-рында күрүлө тургузууга чө-дөл алдыгач аякык үлүг дурудулгага Хоойлудун төлө-вилең даягач. Ол дурудулга Коммунист партиянын съездиниң ботташ оң Төң Комитетиниң Плану-манын шиттирлеринде, СЭКП ТК-ның Чыгыс сес-сиязы, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Дар-газы Леонид Ильич Брежневтин ажалларда түнчелти-лөөң. Төлөвөлөң ССР Эвиле-лиң Конституциясыга болгаш Россия Федерациязынң Конституциясыга, бүрү дү-жүн турар, ССРЭ-ниң Мин-истрлер Чөвүлелиниң дугайында Хоойлудун кол чүүдө-лөр мада алгөргөйттиң.

РСФСР-ниң Министрлер Чө-вүлелиниң дугайында Хоойлу СЭКП-ниң деңизин улга-нымыштып боттадырыгыңга республиканың чазанын Россия токтардым. Совет ви-политики ботташ күш-ажыкты бедил колдургушкунуң байдалында август 3-те Москвада, Кремльдиң Улук ордузуңга ажыдап эгелөөң.

Коммунист партияны ботташ Совет күрүениң удурутукчулар депутаттар ботташ аалчылар үрүзүкчүлөң адың чаксаакшынары биле улуган.

РСФСР-ниң Дээди Советиниң Даргазы депутат В. А. Котельников сессиязын ажал-иштин.

Сессияны хун айтырлары чыгыс үн-биле байдалаң.

Бирги айтыр — РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң дугайында, РСФСР-ниң Хоойлудун төлөвөлөңиң дугайында илеткелди СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүнүгө наавдат, РСФСР-ниң

Министрлер Чөвүлелиниң эрге-хоойлу стату-суру төлөвиледе токтардым турар.

Министрлер Чөвүлели рес-публиканың Дээди Совети тургузар, оң мурунуга ха-рымсалгалыг болгаш анаа өттүтүт, а сессиялар аразында үдө — Дээди Советтин Президиумунун мурунуга ха-рымсалгалыг болгаш өттүтүт болур. Ол чорук бистек чур-тувуста бүүгү эрге-чатырга чонунуң холуула турар бол-гаш улук депутаттарының Со-веттерин дашкыштыр күрүлө эрге-чатырганы чон ботта-дырып турарының дугайында Конституцияга бижыла-тыгач чүүдөң алгөргөйт-тиңиң турар.

Чазактын ажал-чоруду-галың амдырал-биле хан-пачыктын кол принципте-ри база төлөвиледе бижы-лалтыгач: демократтыг пей-ралам болгаш социализм-ге федерализм, социализмге хоойлудуң, хой-ниңияны салгал-оолуң ажал бол-гаш үлүгүң болур.

Эвилелешкен өске-даа рес-публикаларын чазактары кылган. РСФСР-ниң Мин-истрлер Чөвүлелиниң ажал-чорудулаңын Совет Эвилелеш-кениң чазак башкараң болгаш аалчылар таарыштырар.

Экономика ботташ социал хөгжүдөлөңи планары, ни-тин күрүениң, алдыр ар-алымын ботташ — деви-сээр ажалын эң чугула ком-плек-стиг программалары ботта-дырда РСФСР-ниң чазак ССРЭ-ниң министрларын, күрүлө комитеттери болгаш ведомстволары биле деңиз чөлөңдөр, Мылчанга ССР Эвилелиниң эргелештин төл органдары биле республи-каның Министрлер Чөвүлелини практикка тургустунгач харылзаалары мада барым-далааттыгың турар. ССРЭ-ни күрүлө эрге-чатырганын ботташ эргелешкениң дээди органдарының шиттирлеринде РСФСР-ниң деви-сээрине

күүсөлдөң дөң боттуг кон-трольду база республиканың чазак боттадырар. Эвилел хоойлуларында, экономикта болгаш социал хөгжүдөлөңи күрүлө планарында көрдүң-гөң ни-тин сорулгаларын шиттирээрде, эвилелешкен өске республикаларын чазактары биле харылзаалар РСФСР-ниң Министрлер Чө-вүлелини ажалын практи-камынга улам калбарар. Бодунуң эрге-хемчөөлөгө таарыштыр чыгыс айл соци-ал-экономика политиканы чорудары, улук ажал-агы-мың бир дески, план бугаар болгаш пропорционалды хөг-жүдөлөңи ханлары РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели-ниң ажал-чорудулаңың чугула улгаңымын бо-лур.

«Планвакшымын өңкөңдөр болгаш бүүдүргөлөңи ажал-иштин ботташ ажал-агы ме-ханизмиңиң салдары күн-чөдөр дугайында» СЭКП ТК болгаш ССРЭ-ниң Ми-нистрлер Чөвүлели чокто чаа доктаал үндүрөөң. Ол доктаал — экономика план-ын үндүртүүн улам майа сайыраңгайлыктар. Бүүдүргө-теңи эргелеш башкараңга демократтыг эгелешкени-н хөгжүдөр, күш-ажыкты коллективтерин чөгөөдүк индиктивизми бедилер тала-ры биле РСФСР-ни күрүлө эргелешкени бүүгү органы-рын ажал-чорудулаңың токтарган программаны дээр.

Чуртун чыгыс ай улук ажал-агы механизминин чө-рылбас кезең болур респу-бликаның экономика хөгжү-лөңи халыгар бүрү эрге РСФСР-ниң Министрлер Чө-вүлелин бөдөлгөң дөөр-и-нин дугайында чүү Хоойлу төлөвилелин көргөң.

Бүүдүргөсчү күштерин сай-га-ра тургузарың сайыраңгай-

жыдар талам-биле улук ажалга холбаштыр ол чүүдү чугула ужуур-дууламы. Акыл-агы тургузушкунуң эң чугула участокуңга күр-галарының мөөңдөр, ни-тин-дөл бүүдүргөлөңиң ажал-агыны бедилерин немерде күралаарының өлөрдөң т-вар болгаш ажылаар органы бээр деви-сээрине комплек-стиг программаларын деви-сээр Федерацияның деви-сээрине ажыдап кылдып турар болгаш боттадырып турар.

Соңгу Барымы, Саяз, Мур-зү-Юктуя, Тиман-Шөвора деви-сээр-бүүдүргө ком-плек-стериниң, Курсканың маг-ниттыг аномалияны ботташ Кавказ-Ачинскийн тех-му-р-даныгы босөвөңнөң зо-ло-ларының дугайында чугаа чоруп турары ол. Комплек-стиг көөр чорук туудушкунуң че-дишкени ботташтыр Байкал-Амур магистральны зо-назын шиткөөңдөң азырын база неген турар.

Партияның деңизин аграр политикага үндөвөлөң, көдө ажал-агы улам кал-дурарың Россия Федера-циязын чазак удуң өңкөң-гөңи салып турар. Кол кү-чөңдө — чонун бедил шынарым чөм продуктуларга болгаш үлөпчүлүк — чыг-э-ке улам өзүлүк олар хөргөлдө-лөңи доостур халдырар сорул-га биле көдө ажал-агы бүү-дүргөлөңиң продукцияны бүү-чөгөч биле өстүрүрүн айтырлары турар.

РСФСР-ниң Кара эвес хөр-үлүк зоназын чартыр про-грамманы боттадырар, ол шыкшан республиканың өске-даа зоналары мелиорати-втиг туудугу калбаргыт та-ламы биле хой чүүдөңиң кызыр апар.

СЭКП-ниң XXV съезде-ниң шиттирлерин боттады.

рагы республиканын че-дишкенин демделөөң, партияны социал-экономи-ка программаны чыгыш чок боттадырар республи-каны чазанын ажал-чору-дугаанын эң чугула улга-нымышкыны бөтөөң — деп, илеткел чугалаң Россия Федерацияның ажал-иштин чонларыны амдыралыга үндөң чартыклары боттадыры-ны — Коммунист партия-ны «Бүү-ле чүвени килге, кижиниң чаагай чоругула» деп программа болур чүүла амдыралга боттадырганы-н чырыкылдык хөргө-чөңдөр.

Бүүдүргөлөңи ажал-иштин боттадырып, улук ажал-агыны ботташ социал-культура тургузушкунуң адырларын эргелеш башка-рып сайыраңгайлыктары айтырлары Министрлер Чөвүлели үргүчү көрүп ту-рар.

РСФСР-ниң Министрлер Чө-вүлелиниң ажал-чорудула-ны ботташ АКШ-тиң ар-алында керөгө Венага ат сал-ганын тайбың хөргөң болгаш делегацияны ажал чок турар чоругуна улук салгышын бо-лор берген. Тайбыңын про-грамманы боттадырыгыңга РСФСР-ниң улук-чуулуң ни-тирп турар.

Россия Федерациязынң ча-занын ажал-чорудулаңың бедил немерделерин салгы-шак, чаа Хоойлу респу-бликаның Министрлер Чөвүлели, бүү күрүлө албан чө-лөңи ажалын организаци-таарың амдыралыңга база сайыраңгайлыктарыңа идиг бээр деп, М. С. Соломен-цев чугалаң. Ук Хоойлу РСФСР-ниң ажал чон-ларыны политикти ботташ күш-ажыкты илеткел чөдөр, күрүлө болгаш ни-тинде хө-ргөңи эргелеш башка-рыңа хамаатыларын ажал-иштин хөгжүдөлөңи боттадырар.

Оол майа М. С. Соломенцев Совет күрүенин дашкыч политиказын ботташ деле-гей харылзааларың айтыр-ларыңа доктагач. Россия Федерациязынң ажал-иштин чонлары бүү совет улук-

Соң сөздө РСФСР-ниң Дээди Советиниң Хоойлу дүрмүр саваалдар комис-сиязын РСФСР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң дугайында РСФСР-ниң Хоойлу-лудун төлөвилелин талам-биле өдөрчичи ажал-иштин комиссияны даргазы депу-тат В. Ф. Торопов кылган.

Күштүк болуп турар хоойлу-лары сайыраңгайлыктар болгаш хөгжүдөр талам биле сөөлү чылдарда туртта улук ажал-иштин ажал-иштин туртары саваал берген ор-торлар демделөөң Чаа Хоой-лу республиканы күрүлө эрге-чатырганы күрүлө ботташ шиттирлерин дөңдөргөңиң эрге-хоойлу байдалын ботташтырар. Ком-мунист тургузушкунуң бужымын хөргөң бөдүнү бүүгү күжү биле ол бараң болур.

Хоойлудун төлөвилелин чүүдүргөңүшкүн, депутат-тар ук төлөвилел партияны ботташ чонунуң мурунуга чаактын улам өзүлүк турар ро-люн ботташ харымсалгалы көргүзүп, Совет күрүени демократтыг утка-бүүдүк бүү-дүргөң өлөрдөң турар деп онзалар демделөөң. Сес-сияга чугалаң тургазын чыг-аң, бо төлөвилелин эң чугула онзагай чүүдү чүүдө-лөң, эргелеш органдары организаци-таарың деңизин идея, дарига болгаш принципте-рин оң бүрү үндөвөлөңи, чазакты ССРЭ болгаш РСФСР Конституцияларында токтаргалтыгың сорул-галарын өлөргөңиң турары ол болур.

Россия Федерациязынң бүүдүргөсчү күштерин хөг-жүдөлөңи чедишкенин, РСФСР-ниң Кара эвес хөргөң-чү зоназын чартыр, Сай-бырың болгаш Кавказ Чоон чүктүн эргөөнө бил-дө күралаары ажал-иштин ажалды депутаттар демдел-өөң.

(Улаңчымы 3-ку арманда.)

Мал чөми бөлөкээриниң шалыпчы айы чоруп тур барлычылар демниг иште

Бармы-Хөмчөң районда «Бармы» совхозтук деви-сээр сөгөң, тараа, куку-рузуңун үнүжү моң муруну-га чыдарыңдан каш кал-тан эки. Ажал-агыны бот-тош чыгыш суггарыга өздөң кичөөңи салып, ажалды ба-гай эвес организааңында база сөөлү үдө чыгыш хой дүкүлешиниң илдиг болган.

Совхозтук бүү күш-ажык-чы кишилери мал чөми бөлөкээринче июль 3-те өргө-лөң кирген, ан ажал хой-нымыштың.

— Мал чөми бөлөкээр таламы биле бүү планары сайыраңгай бригадаларың эргелеш түс-түс эвөлөөртө чөдөр берилгөң бис. Оон алдыга совхозта хой-нынати организааңылары база түсүй чыгыш. Нилтеп биле сов-хоз бо чылдын ажалында 6000 тонна сөгөң, 11560 тонна сөгөң, 120 тонна будуң, 250 күнү, 800 тонна сөгөң, 250 тонна витаминиң сөгөң да-ганын ботташ 2905 тонна сөгөң бөлөкээр планары. Амгы хөгжүдөлө сөгөң салыр план күсүттөңиң турар. Сөгөңи план артык чыгыш база мындыг турган, ан бо чыгыш оон кырында немей 200 то-назы керериң дөңөң турар бис — деп, совхоз ди-ректору Чыргак-оол Хөргө-вөңиң Догулаа чугалады.

Август 3-те чөдөр совхозта 1280 тонна сөгөң, 1030 тонна сөгөң, 100 тонна будуң-бүү

бөлөкөттөңиң.

Совхозтук кол сөгөң кезер чөдөр Бармын хоовуң. Мында ажыдап турар хой сангыч сөгөңчилерин ажал-амды-ралы биле тангымын көөр дөң, олче халгымыс.

Бармыныкы дөңгөң хоову-зунда өткөңиң өргөңиң чөгөң чөкөк, орук кылдында, буга-сумуң уварында сөгөң кес-көн, хөпсөн салгаң сөгөң-чилер мында мында хөгүлөң ажыдаңар. Хол кадымы биле сөгөң кескөн улук чыныда база бир трактор сөгөң кес-тирер чоруп турар. Ол В. И. Левиң аттыг «Тыва лаг-дугу» комбинаттың дөңгөңиң, ал-бан чөдөрлөңиң «Бармы» совхозна сөгөң кесип, шөф дугааны көргүчү келген ажалыңар болуң.

— Сөгөң кезер бир трактор-дуг, бөдүлөгү габляныг 30 тонна сөгөң кескөн. Ам дөңгөң чыл уаыштыр бо совхозна сөгөң кесип турарымыс ол. Бо чыгыш планымың — 150 тонна сөгөң. Мурунку чылдарыныңга көрөөң, сөгөңнүгү дү-жүдү өңк-лөр, хүүлөгөңиң сөгөң чөдөр бис — деп, оларын үндүрүп келгөң, комбинаттың директорунун амдырал хал-дырдыга таламы биле оралак-чы Ф. П. Кайоң бисе чуга-лаалды. Олардын улаштыр чорупкан, сумуң-кылдымыла сөгөң кескөн дөңгөңиң келдиңиз. Совхозтук мурун-кы суггары эвөлөөңүң үндүрүштүкү Монгуш Сагаа-ны

ниң баштамы сөгөңчү эвө-лө болуң. Дөңгөң кезер 40 тонна сөгөңни кезип кылгач хүүлөгөңиң, Амдылында бир са-раат тургузуп, хой хөпсөн са-лгыч алган, эрестиг ажыдап турар.

Дөңгөң-Тей. Мында совхоз-тук төп салгырының механиз-мизааң эвөлөөңүң турала. Механизаторларың ажыдап, чуртагарында таарымызын бийдалды тургуунал. Лозун-нар, плакаттар биле дерит-тигел. Аыл-чөм кызыр тус-кай өргөлдө комсомолду по-тис кыстар Роза Хомушчу, Саара Саяз дүштөкчи чөми бөлөкээр турар.

Тейң кырыңа үнүк кел-гөң, оң башында дөңгөң шөлдө сөгөңчилерин ажы-и-жин согуруң тур бис. Кол-ка-ножа сарааттар чынаал-дыр тургулар болду.

— Эртен чымын сараат турбаң терде 5—6 сарааттар турушкан — деп, совхоз ди-ректору чугалады. Механи-мизааң эвөлөөңүң кезегүңөңиң сөгөңиң кестирин, бөд-дүргөң, сараат салган, анаа турушкун чөк ажалдаң турар. Хоочун тракторист Мурбар-оол Тулдушче уду-ри-ка бо механизастаан эвө-лөңүң ажалы маңыңаң. Олар бо чымын 1358 тонна сөгөң кезип, бөлөкээр планары. Июль эгелешкөн бээр сөгөң кезип эгелешкөн, 100 тонна ажал сөгөңиң сарааттан тур-гүзүшкан.

— Шунту бир демниг, кы-зымман амдылаң тур бис. Чүг-дө хүүлөгөң чык чыгыш, бисе шиткилтан тур. Каан хүүлөгөң 6—7 сараатты са-лдып тур бис, а бөгү дүшкө чөдөр дөңгөң салдымыс, ам кезеге чөдөр база дертүү шыдаар бис — деп, бригадир М. Тулуш бисе чугалады.

Бо механизастаан эвөлөңиң ажалда хол кадымы биле сөгөң кезер 11 эвөлөңү төп салгыра тургуунал, олардын Дылга Монгуш биле Арбаң Сааияң эвөлөөң хой сөгөң кескениң мында сөгөң-чил улаштыр дыңагың. Хой чымын сөгөң бир сөгөң 25 тар дөңгөң олар савап көргө-ңү болду. Бо чаагай дүштү. Мында 500 ажал чыгыш шө-лдөң олар хой тонна сөгөң-чил кезип бөлөкээр чуга-нож. Механизастаан эвөлө-ңүң чымында буга-сумуң уварында сөгөңиң Дөдөр-оол Хөргөңтук хол кадымы биле сөгөң кезер эвөлөңү кезип турар.

Чаа кескөн сөгөң шөлдүк чаагай чымын тыңиң, мага-лаң чораш, дараламыда ол-ка совхозтук Аксы-Бармын салгырының механизастаан эвөлөөңүң төүгөң келдиңиз. Мында байлак төп салгы-рын бригадаларың аңгы деп чөдө дораан-на нөстү берди. Автотий Хомушчу уду-ри-кан комсомолду-амыятарын

бо эвөлөңүң күш-ажыкты ажал организастаң шыдаваң, темпал күдү. Эвөлөңо сөгөң кезер ийн машинаны тургу-шкан, чыгыс габляны салган. Сөгөңнүгү дүжүдү эиң болгаш чыгыс габля бөдүң четпа-к-ной турар. Илчигаш сар-раат салгычы бөдүнү трактору биле сөгөңиң бөдү-нү турар болду. «Тракторлар бол-га болган-на чок урдал бээр, артык немерктер чөдөңиң, аыл-чөм база төңү, поварлар чоруй бээр, илчигаш суур-жө кирер-дир бис» деп, эвөлөңү удурутукчу А. Хомушчу чуга-лаалды. Мында ажилтарын ажал-ижин совхозтук уду-рутукту ажалың тургузуп шыдавың, боттуг дугааны чө-дөрбейн турар.

Хой техниканы, механизас-тааң эвөлөңүң күжүн чон ажаллары чугула. Бо эвөлө-ңүң аңгыда салгыра хол кадымы биле сөгөң кезип турар 15 эвөлөңо 70 ажал сөгөң-чил 100 ажал тонна сөгөң-чил кезип, сарааттан. Олар-дын Андрей Монгуштын, Көк-оол Сааян эвөлөөң хой сөгөңи кескөн.

Совхозтук Бижикиг-Хая салгырында ажал-иш өңк чөдөр турар. Илчигаш чымын Күжүтег Комбужалла уду-ри-кан механизастаан эвөлөң хой сөгөңи кезип бөлөкээр.

Оон аңгыда хол кадымы-биле 20 кижил сөгөң кезип турар.

Нилтеп биле совхозтук сөгөң шөлдөң ажал-иштин байдалы мындыг. Сөгөңчилер-нин чурттар оран-савазын тургуушканы өңк-ла болза, эвөлөөр, бригадалар хөй болган, совхоз оларын четчир аыл-чөм биле эки халдыр шылдылай турары чамдык чөдөрлөң көрдүзүң. Борта ра-йонуң салгы организааңы-ла сөгөңчилер ортууна түскай аптолаканы тургуза-ры чугула.

Совхозта витаминниң сөгөң дагыны бөлөкээр АВМ бүүдү ай дүрүзүндө 57 тонна сөгөң дагыны бөлөкээр, ажалы хондун шыдавай турар. Бөжө база кол кичөөңи сал-гыр хөргөң.

Сөгөңчилер ортууңда көсү-чү агнадыа чөдөр тургусту-маан, хапа согушар, ном, содуң, сеткүүдөр кодууңда чөк.

Бармын дөңгөң хоовуңда да сөгөңнүгү үнүжү өңк деп үстүлдө чугаладым. Бармын-чылар планын дааларың чедишкенин күсүдөр дөөр-чү чугаажок. Манча өтте өңк организаакты чорук негелти-вер.

Х. МОНГУШ,
«Шынның» түскай чор.

Тыва АССР-ниң дээди советиниң дөрткү чыыжының он бирги сессиязының ажыттынарының дугайында

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң дөрткү чыыжының он бирги сессиязы 1979 чылдың август 8-те эртенниң 10 шакта СЭКП обкомунуң Политиктиг чырыдышкын бажынында ажыттынар.

Тыва АССР-ниң дээди советиниң депутаттар төлөөлекчилериниң хуралының дугайында

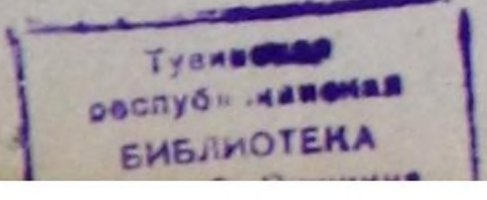
Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депутаттар төлөөлекчилериниң хуралы 1979 чылдың август 8-те эртенниң 9 шак 30 микутда Политиктиг чырыдышкын бажынында болур.

Тыва АССР-ниң дээди советиниң депутаттарына

Республиканың Дээди Советиниң дөрткү чыыжының он бирги сессиязында келген Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депутаттары 1979 чылдың август 6-да эртенниң 9 шактан эгелөөң, 22 шакка чөдөр СЭКП обкомунуң Политти-к чырыдышкын бажынында бирги каттыгга бүүдүрүң. Телефо-назы: 2-34-46, 2-30-52, 2-46-34.

Тыва АССР-ниң дээди советиниң доктаамал комиссияларының кежигүннеринге

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң доктаамал комиссияларының хуралдары 1979 чылдың август 7-де эртенниң 10 шакта Министрлер Чөвүлелиниң бажынында болган Полит-тик чырыдышкын бажынында болулар.

ЮБИЛЕЙГЕ УТКУШТУР

Анык хоерай Ак-Довурактан болгаш В. И. Ленин атты «Тыва даг-дугу» комбинат тургустунганындан бээр он беш чыл болгон оюн бо чылдың сентябрьда демдеглээр. Ам хоорайның албан организациа, бугурулга, туугу черлеринде, комбинаттың юбилейне уткуштур куш-ажыкчы чедикшиинер дээш белеткел ажыла малбарган. Бо амыл, ылаңгыя В. И. Ленин атты «Тыва даг-дугу» комбинат хайнышыкының эгелзэн.

АЖЫЛЧЫН КУШ НЕМЕШКЕН

Ак-Довурактан хоерайда дугаары үш профессионал-техниктиг училыше тургустунганын бээр он амычыл болуп турар. Бо учиниң дугурунда ол хоорайның туугуларынга, В. И. Ленин атты «Тыва даг-дугу» комбинаттың амылдар тускы эртеминг хей хей амыл калдарны белеткел үндүргөн. Оларның хей неми ам туугуңу, бугурулгенин ирмачылар апаргылаан амылдар турарлар.

АЖЫЛ ШУУДАВСТААН

«Тыва даг-дугу» комбинаттың амылдар чедикшиинер дээш белеткел ажыла малбарган. Бо амыл, ылаңгыя В. И. Ленин атты «Тыва даг-дугу» комбинат хайнышыкының эгелзэн.

ЧУУДЕН ХАМААРЖЫРЫЛ?

Бистан республикада хожу, дап турарлар чок ажылаары дээш ростоуларын эгелзэн эгелзешкенин улам малбарган турар. Бистин демдеглээр фабрикада ол чедикшиини деткирге хамыктын мурунда кылгыларын шынар амылдарын чедип алыры чугула деп санап турар. Чогумна шынар хожулап турарлар чок ажылаары дээш ростоуларын эгелзэн деп билди турар бис.

Чылдың-на мергежал беддериниң курстарыңа «Хожудан турарлар» чок ажылаары дээш ростоуларын эгелзэн деп билди турар. Бистин фабрикада кинтер-дегариниң кичилгибидеи бачин-лаа чедип кылдырмаан үндүр чоплавын турар. Бир өнөк четпес амы үрөи ылаңгыя даарагың кылдыр чедип илереп болза, ону кылдыр кыягың одери-биле дедир эгелзэр. Амылчынарга шаңнал акчалын түндү аде даараары-биле эгелзеп кылдыр дарт хаммааргалдыг болуп кылдыр тургускан бис.

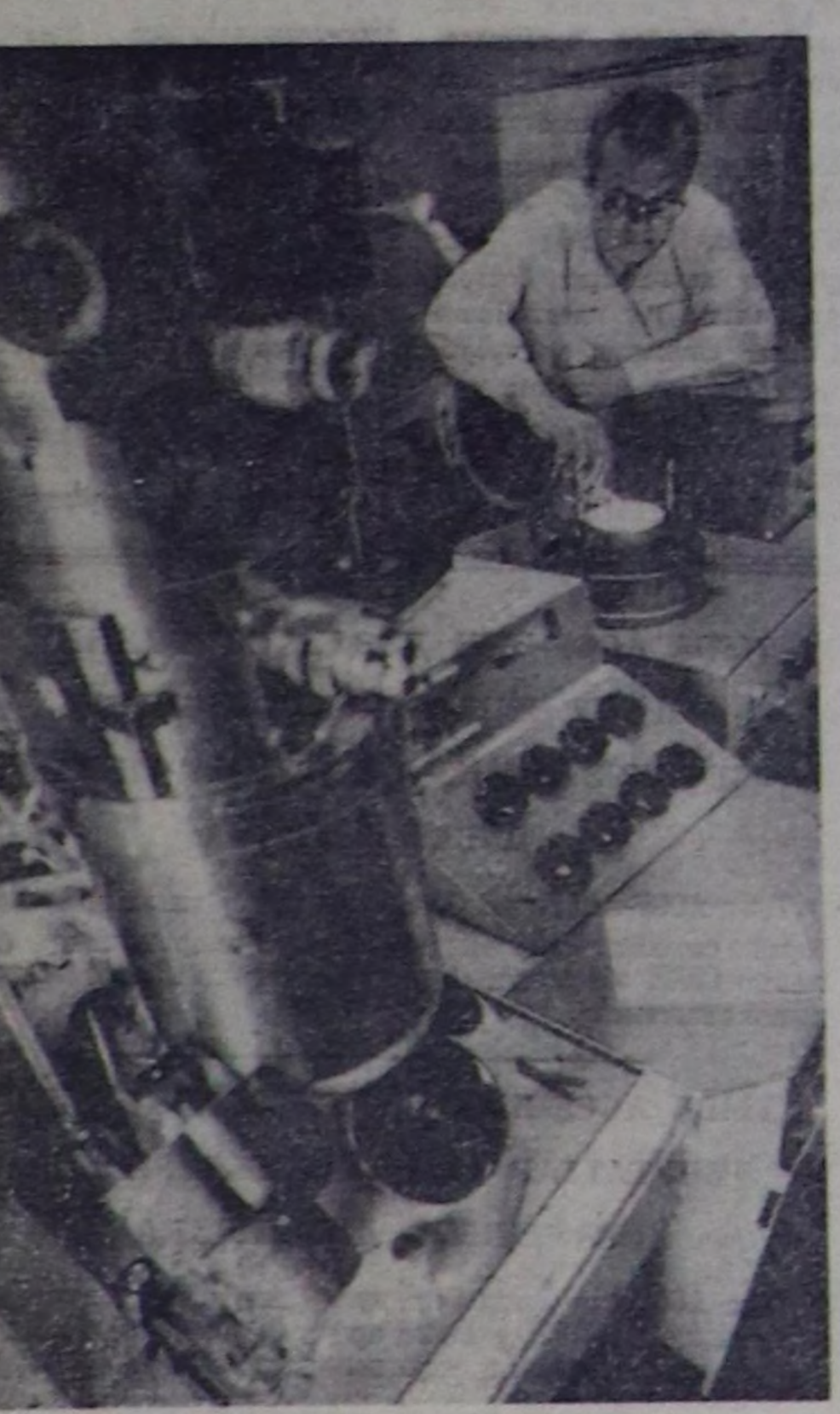
БРИГАДАЛАР АРАЗЫНДА

Дугуруламы бригадалар Анна Николаевна Тимошовааның дууртканы комсомолчу амылдар бригадалыг даарагыңа фабрикада социалистиг чарышты баптап турар. Мурнакчы бригада бөгү чарыш чылда чылдың 101,9 хуу күтүскөн. Бригаданың амыл-ажынын чедикшиини белк мергежал амылдар аки организациа, билдиргил удуруп турарында, Анна Николаевна дуурамыла фабрикада 20 тал ажык беле амылдар билер, амыл дээш мергежал болган амыл-ажыны сакшып човалгыр.

КОЛЛЕКТИВИМ — ЧОРГААРАЛЫМ

Бедик мергежилдиг, хоочун дааранычы, коммунистиг куш-ажылдың шалычы Агафья Назаровна Хольшина ону беш чылдың плагны онзалдарын 3 чыл дугурунда күөсеттинген. Амыл уде Агафья Назарова 1981 чылдың июльдуң үлүгүнде амылдар турар. Мурнакчы дааранычы болуңуңу база бригаданың амыл-ажынын дугайында мынчаар чугалаан.

Малдарын семирти амылдарын күйүргө дугураа районнар аразында каттыжышымы — «Тыва совхоз ону беш чылдың дөрткү чыныгы беш чылдың малыныга 2600 тонна сипенин, 2000 тонна сепалык, 7200 тонна сепалык, 1000 тонна хымырчыныг белеткен амыл плагын. Бо чик эвес соругла. Инчалажок плагынтыңа чедип бугуру-биле белеткен албас болза, малдан арбын немедде дегини амыл база берге болур. Ону барындаалаш, «Тыва» совхозуң амыл-ажынын беш чылдың дөрткү чыныгы беш чылдың малыныга 2600 тонна сипенин, 2000 тонна сепалык, 7200 тонна сепалык, 1000 тонна хымырчыныг белеткен амыл плагын.

СЕМИРТИЛГЕ

Малдарын семирти амылдарын күйүргө дугураа районнар аразында каттыжышымы — «Тыва совхоз ону беш чылдың дөрткү чыныгы беш чылдың малыныга 2600 тонна сипенин, 2000 тонна сепалык, 7200 тонна сепалык, 1000 тонна хымырчыныг белеткен амыл плагын.

СОВХОЗУНДА

Тыва даг-дугу комбинаттың амылдар чедикшиинер дээш белеткел ажыла малбарган. Бо амыл, ылаңгыя В. И. Ленин атты «Тыва даг-дугу» комбинат хайнышыкының эгелзэн.

ХООЧУРААН ЧУВЕ ДЕГ

Бистин Суг-Агсы суурда сайылган орта ымыштаан, шуут-ла хоочураан чуве-биле дөмө-ле. Он чылдагыны колдуунда билдингир чуве-ле болгаш. Суурдун кудумчуларында трансформаторлар каалды-ла хайгаарал чок турарында оларын туралаан-на, кыраа хергелзеп-не кижилер болган, «септалык» турар болуп чүвө-дир. Он уруктуулар трансформаторлар чедип орттедил, аймык-каал-лаа бол чаман турар. Суурдун бажында куду Совет күөккүмуну контролорының чамында трансформатор чамыда орттедиледе кожамыла бажынарга өрт болур чакан. Харын-лаа моториңдиң чораван оолдар дүвениң 12 шак үенинде ону юрун каан, дамчылар станицаның амылдарына барып диниаткан болза ат болур ийик. Улуг электрик Карам-оол баштаан кезек амылдарылар, чамдымы эгелзеп-тедиле турга-ла, станицаның деп дамчыдылганын арай деп турган, өжүрүп алгашы чакан болган.

Химияны амыдыралга

Москва. Амыдырал хамыкының «Домтех» баранырының бугурулгенине калы ажылдылганың Бугурулге экононостиг каттыжышымы СССР-ниң болган ГДР-ниң тускы эртеминериниң бир ден-биле калы ажылдылганың тунелдеде тургустунган. Он кижигинер — совет таладан «Сокобтех» ГДР-иниң «Лентех» болуп турар. Ол организацианың амыл-чорудууларының кол соругламы — СССР-ниң болган ГДР-ниң чурттагы чопуу бедик шынарлыг амылдар хамыкының бараныры-биле долу хайдырар. Ук баранырыны ийи чуртун бугурулгенине кады ажылдап

ЧОГААЛЧЫЛАР УЖУРАЖЫП ТУГАР

ПМА-нын корреспонденти Алексей Грязнов СССР-нин Чогаалчылар эвлейинин баштаар черинин секретары В. М. Озеров-биле ужурашкан, совет литераторлары делегейге харылсааларынын дугайын чугаалган бээрин оон дилээн.

«Литература талаа-биле делегей бистин харылсааларынын ортунда 100 аялгы чурттагы литература организациялары болган чогаалчылар турду турар. Хельсинки шпиг-сорога төвүзле хуралынын соода оз чорудуга көсүкүзү-биле күнүгелген болган улам ийеиш-биле чоруп турар. Бистер чылда даштыктын 600 аялгы чогаалчыларын хузаан ай турар бис. Барык оо харо совет чогаалчылар оон-он чурттаже чоруп турар—деп, Витадай Озеров демдеген чугааладым.

Делегей харылсаалары

«Литература талаа-биле делегей бистин харылсааларынын ортунда 100 аялгы чурттагы литература организациялары болган чогаалчылар турду турар. Хельсинки шпиг-сорога төвүзле хуралынын соода оз чорудуга көсүкүзү-биле күнүгелген болган улам ийеиш-биле чоруп турар. Бистер чылда даштыктын 600 аялгы чогаалчыларын хузаан ай турар бис. Барык оо харо совет чогаалчылар оон-он чурттаже чоруп турар—деп, Витадай Озеров демдеген чугааладым.

ЧАЙЛАГЛАРНЫ ЭРГИП-МЕЗИП...

Чөө-Хемчик райкүсүмүдүн культура идриянын чавында «Хемчиктин аялгазы» атты агитация-уран чүү бригаданын аялы сөөлү үдө анжылды.

Өвөр районун Кукур-Чыраа ферманыга ойнаан боориня учеттик Александра Куулар болган өскөлдөр-дөө өөрү чөттүргөйин илередиң база катан аалдан келирчи ча-лаан турарлар. Бистин про-грамманын улустун ирлары, южамыстар-биле байдал, Чо-лаачык О. Саныч үдөлке чомка бургуш ирлары күсөтти. М. Дугурялгыч, А. Ондарицай, П. Арапчорун ирлары, ташчылар, К. Ч. Дамычтын лимбиге алагаларын көрүчүдөр со-нуураган, катан-көпчү дилең турганлар. Амыр Хөндөгей-нин арга шпигде оймакчы-гашта СЭКП-нин XXII съезди-нин атыг сөөкүзү сүт-ба-раан ферманын база көргө-түвүс. Ук фермада өскө аял-гылырларын аялгаан болуру-ны чүдүдөр барын эскерди-нис.

Фермада ирек кездерчлары Сат Биче-оолдун удуртулгазы-биле Сат Мөңгү-оол, Алеша Кара-Сал, Виктор Сат алар сөөкүзү төвүдөр боттары ма-наа материалды чүдүрүп аял-гы, төлөвөр чока бичи аял-гы-булунуун туудун бөдүр ар-галык кылган доопу турарлар. Хаанама мяза, кыры шпифе-даа болза кылган көрүштүгү-хат, доураң кирбес. Бо фер-мада «Чайлаг» аттыг кел-сад ажыттылгандан бээр ам дөрт чыл болган, ыла чоо-навы-нын маалымдарын болган ферма коллектаның 32 уруг-лары хаара тарттуган. Ук са-дистик эргелекчиин хоочун саангы чораян Зоя Монгуш узуктеп чок акылдап, чоңун хундуктелин чаапан алган. Кижизидичи башкылар Гали-на Монгуш, Светлана Араты-намы чоң мактан, уругларына чаа чүдүдөрүн кымак өөр-еди турары дөөң, чөттүргөйин илередиң турарлар. Бистин коопертивастик сэдик уругла-ры база көргөн. Ооң соода боттарынын коопертивастик база көргөсүдөр. Ырлар, шү-дүктээр, тавыялар-даа өрөс-төр бар болду. Магадан, чап-тадымыс.

«Хемчиктин аялгазы» ам коопер программазын сетен-чилерге тураскааткан номер-лер-биле байкашкылар дөң улам чаартып белеткешип ту-рар.

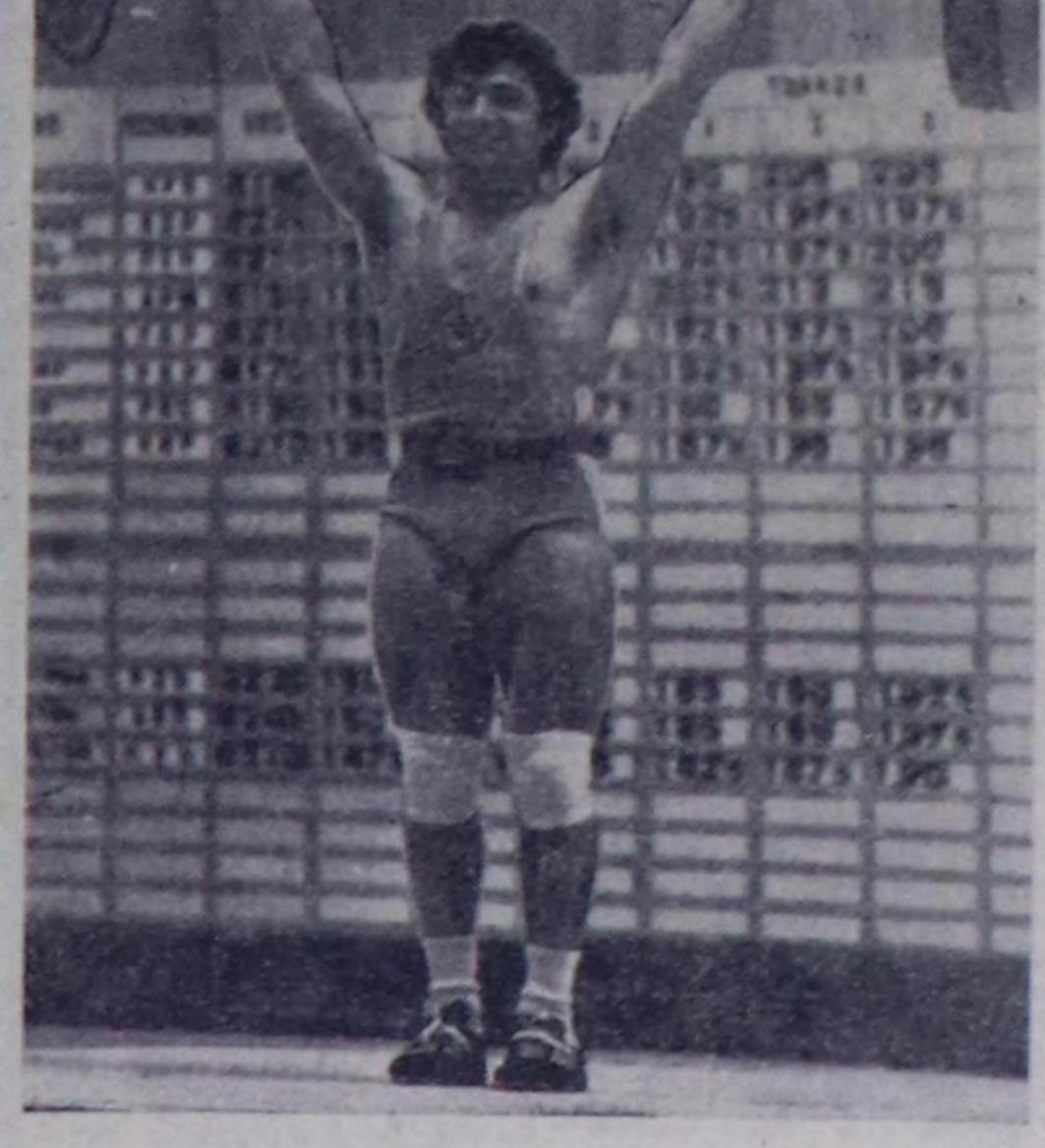
О. АРАКЧАА, «Хемчиктин аялгазын» киржикчини.

ССРЭ-нин Улустарынын спартакиадазы

КУШ-КУЛЬТУРЖУЛАРНЫ ОДУРУНДА

Бо Спартакиада болуп турар үдө күнүгөрүн белгелеп эрттирген Белорус болган Молода ССР-ин акы-дуума элчилдер республикаларын аралында дөң эрелек республикалар дээрли балдырар. Совет эрес-чөгөр-нөчү-мыворинды бо республикалар экономайкка, культуура-га болган уран чүүге кай-самчыкты чөйшкүннери чөйшү алаңдар. Парламент конференциялыга оо дугайында база ук республикаларо хун-культура шпиг-жизиниң бүүчү чурттааны-биле бир дөңөй, сайырлар турарын демдегелең.

Ижээ, Белорус ССР-де аялыч коопертивастик калбак массаларын кун-культурага кижизидеринге болган аял-гыларын сөөктү иргеле-жип бөйбөдиринге бүтүлү эрес-жөк чөрүсү чүдөр бар. Ына-да 120 стадионнар, 66 сөд-сөдөй, 2881 спорт залдары болган өскө-дө чүдөр хой. Ромуала Каминич, Александр Медведович, Ольга Корбутчик, Виктор Сидяквич, Елена Белованов болган өскө-кесерин-дөө аттары бистин чуртта болган башкыда

ЛЕНИНГРАД. 82,5 кг дөңгө чедир штангистер маргы-дамынга тилгелгени Юрий Варданын (Армения) чедип алган. Ол спартакиадаң чүгө аалмы медалын чаалап ал-ган эвес, делегей чедикчиинерин беш катан узаттыр-ган баштай 175,5 килограмммы көдүргөн, оон соода 213 килограммын, түңгөндө 215 килограммны көдүргөн. ЧУРУКТА: спартакиада чемпиону Юрий Варданын.

телевидение

АВГУСТ 5-ТЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа 10.40—Эртеңги гимнастика. 11.05—Музт-фильмдер программасы: «Меңдо орустан чыйап берьер», «Иети болган механиктик ойнарак», «1130—Уруглар филм». «Артис Мишка» Уран-чечен телефильм. 12.35—«Эделейил хуулаааннар». Дамчыдатын профессор С. П. Калыча чорудар. 13.35—Медээлер. 13.40—16.00—Чапсар. 16.00—Медээлер. 16.20—«Тоолугуруг дугайын, да репортаж». Документады телефильм. 17.10—«Фанпер». Хой сериалыг уран-чечен телефильм. (АКШ). 1-ги болган 2-ги сериялар. КЫЗЫЛДАН 18.00—«Тарааным амдык». Телефильм. 18.15—«Хамаят камгалалының билгилерин—кижи бурянгы». Дамчы-дылгата. 18.30—Телемедээлер. 18.40—«Чаа үгөң помпар». Дамчыдылга. 18.55—«Телемедээлер. 19.10—Чарлаалар. МОСКВАДАН 19.20—«Беш чылдың дөрткү чылы». Латвиян КИП ТР-нүн бирги секретары А. Э. Вессо дамчыдылга киряр. 19.55—«Телеэкранга бир дугаар». Ленинградтын А. С. Пушкин аттыг куруениң академик театрының «Чурек сон турда» деп шпиге Лягура Д. Храбровицкий. 22.30—«Yes». Информастыг программа. 23.05—ССРЭ-нин улустун артык Ю. Салазун, солдотер З. Тутов, Л. Дольна, Л. Польская, А. Асадуллаев, В. Мигули оларын удуртууга-биле эстрада-симфония оркестир киржелеген музыкалыг программа. 00.10—00.55—Эртем-тайыбырлыг филмдер програм-масы: «Экин, Феникс», «Бойдуз айтын тур». Төңгөндө — медээлер. ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 18.00—«Бетик саздымыс». 18.30—Р. Шуман, Ф. Шуберт, К. Мендельсон оларын чо-гаалдарында тургускан коопер.

АВГУСТ 6-ДАН 12-ГЕ ЧЕДИР ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ПОНЕДЕЛЬНИК

АВГУСТ 6-ДА БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа. 10.40—Эртеңги гимнастика. 11.05—Музт-фильмдер программасы: «Меңдо орустан чыйап берьер», «Иети болган механиктик ойнарак», «1130—Уруглар филм». «Артис Мишка» Уран-чечен телефильм. 12.35—«Эделейил хуулаааннар». Дамчыдатын профессор С. П. Калыча чорудар. 13.35—Медээлер. 13.40—16.00—Чапсар. 16.00—Медээлер. 16.20—«Тоолугуруг дугайын, да репортаж». Документады телефильм. 17.10—«Фанпер». Хой сериалыг уран-чечен телефильм. (АКШ). 1-ги болган 2-ги сериялар. КЫЗЫЛДАН 18.00—«Тарааным амдык». Телефильм. 18.15—«Хамаят камгалалының билгилерин—кижи бурянгы». Дамчы-дылгата. 18.30—Телемедээлер. 18.40—«Чаа үгөң помпар». Дамчыдылга. 18.55—«Телемедээлер. 19.10—Чарлаалар. МОСКВАДАН 19.20—«Беш чылдың дөрткү чылы». Латвиян КИП ТР-нүн бирги секретары А. Э. Вессо дамчыдылга киряр. 19.55—«Телеэкранга бир дугаар». Ленинградтын А. С. Пушкин аттыг куруениң академик театрының «Чурек сон турда» деп шпиге Лягура Д. Храбровицкий. 22.30—«Yes». Информастыг программа. 23.05—ССРЭ-нин улустун артык Ю. Салазун, солдотер З. Тутов, Л. Дольна, Л. Польская, А. Асадуллаев, В. Мигули оларын удуртууга-биле эстрада-симфония оркестир киржелеген музыкалыг программа. 00.10—00.55—Эртем-тайыбырлыг филмдер програм-масы: «Экин, Феникс», «Бойдуз айтын тур». Төңгөндө — медээлер. ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 18.00—«Бетик саздымыс». 18.30—Р. Шуман, Ф. Шуберт, К. Мендельсон оларын чо-гаалдарында тургускан коопер.

СРЕДА

АВГУСТ 8-ТЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа. 10.40—Эртеңги гимнастика. 11.05—Музт-фильмдер программасы: «Меңдо орустан чыйап берьер», «Иети болган механиктик ойнарак», «1130—Уруглар филм». «Артис Мишка» Уран-чечен телефильм. 12.35—«Эделейил хуулаааннар». Дамчыдатын профессор С. П. Калыча чорудар. 13.35—Медээлер. 13.40—16.00—Чапсар. 16.00—Медээлер. 16.20—«Тоолугуруг дугайын, да репортаж». Документады телефильм. 17.10—«Фанпер». Хой сериалыг уран-чечен телефильм. (АКШ). 1-ги болган 2-ги сериялар. КЫЗЫЛДАН 18.00—«Тарааным амдык». Телефильм. 18.15—«Хамаят камгалалының билгилерин—кижи бурянгы». Дамчы-дылгата. 18.30—Телемедээлер. 18.40—«Чаа үгөң помпар». Дамчыдылга. 18.55—«Телемедээлер. 19.10—Чарлаалар. МОСКВАДАН 19.20—«Беш чылдың дөрткү чылы». Латвиян КИП ТР-нүн бирги секретары А. Э. Вессо дамчыдылга киряр. 19.55—«Телеэкранга бир дугаар». Ленинградтын А. С. Пушкин аттыг куруениң академик театрының «Чурек сон турда» деп шпиге Лягура Д. Храбровицкий. 22.30—«Yes». Информастыг программа. 23.05—ССРЭ-нин улустун артык Ю. Салазун, солдотер З. Тутов, Л. Дольна, Л. Польская, А. Асадуллаев, В. Мигули оларын удуртууга-биле эстрада-симфония оркестир киржелеген музыкалыг программа. 00.10—00.55—Эртем-тайыбырлыг филмдер програм-масы: «Экин, Феникс», «Бойдуз айтын тур». Төңгөндө — медээлер. ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 18.00—«Бетик саздымыс». 18.30—Р. Шуман, Ф. Шуберт, К. Мендельсон оларын чо-гаалдарында тургускан коопер.

ВТОРНИК

АВГУСТ 7-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа. 10.40—Эртеңги гимнастика. 11.05—Музт-фильмдер программасы: «Меңдо орустан чыйап берьер», «Иети болган механиктик ойнарак», «1130—Уруглар филм». «Артис Мишка» Уран-чечен телефильм. 12.35—«Эделейил хуулаааннар». Дамчыдатын профессор С. П. Калыча чорудар. 13.35—Медээлер. 13.40—16.00—Чапсар. 16.00—Медээлер. 16.20—«Тоолугуруг дугайын, да репортаж». Документады телефильм. 17.10—«Фанпер». Хой сериалыг уран-чечен телефильм. (АКШ). 1-ги болган 2-ги сериялар. КЫЗЫЛДАН 18.00—«Тарааным амдык». Телефильм. 18.15—«Хамаят камгалалының билгилерин—кижи бурянгы». Дамчы-дылгата. 18.30—Телемедээлер. 18.40—«Чаа үгөң помпар». Дамчыдылга. 18.55—«Телемедээлер. 19.10—Чарлаалар. МОСКВАДАН 19.20—«Беш чылдың дөрткү чылы». Латвиян КИП ТР-нүн бирги секретары А. Э. Вессо дамчыдылга киряр. 19.55—«Телеэкранга бир дугаар». Ленинградтын А. С. Пушкин аттыг куруениң академик театрының «Чурек сон турда» деп шпиге Лягура Д. Храбровицкий. 22.30—«Yes». Информастыг программа. 23.05—ССРЭ-нин улустун артык Ю. Салазун, солдотер З. Тутов, Л. Дольна, Л. Польская, А. Асадуллаев, В. Мигули оларын удуртууга-биле эстрада-симфония оркестир киржелеген музыкалыг программа. 00.10—00.55—Эртем-тайыбырлыг филмдер програм-масы: «Экин, Феникс», «Бойдуз айтын тур». Төңгөндө — медээлер. ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 18.00—«Бетик саздымыс». 18.30—Р. Шуман, Ф. Шуберт, К. Мендельсон оларын чо-гаалдарында тургускан коопер.

ЧЕТВЕРГ

АВГУСТ 9-ТА БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа. 10.40—Эртеңги гимнастика. 11.05—Музт-фильмдер программасы: «Меңдо орустан чыйап берьер», «Иети болган механиктик ойнарак», «1130—Уруглар филм». «Артис Мишка» Уран-чечен телефильм. 12.35—«Эделейил хуулаааннар». Дамчыдатын профессор С. П. Калыча чорудар. 13.35—Медээлер. 13.40—16.00—Чапсар. 16.00—Медээлер. 16.20—«Тоолугуруг дугайын, да репортаж». Документады телефильм. 17.10—«Фанпер». Хой сериалыг уран-чечен телефильм. (АКШ). 1-ги болган 2-ги сериялар. КЫЗЫЛДАН 18.00—«Тарааным амдык». Телефильм. 18.15—«Хамаят камгалалының билгилерин—кижи бурянгы». Дамчы-дылгата. 18.30—Телемедээлер. 18.40—«Чаа үгөң помпар». Дамчыдылга. 18.55—«Телемедээлер. 19.10—Чарлаалар. МОСКВАДАН 19.20—«Беш чылдың дөрткү чылы». Латвиян КИП ТР-нүн бирги секретары А. Э. Вессо дамчыдылга киряр. 19.55—«Телеэкранга бир дугаар». Ленинградтын А. С. Пушкин аттыг куруениң академик театрының «Чурек сон турда» деп шпиге Лягура Д. Храбровицкий. 22.30—«Yes». Информастыг программа. 23.05—ССРЭ-нин улустун артык Ю. Салазун, солдотер З. Тутов, Л. Дольна, Л. Польская, А. Асадуллаев, В. Мигули оларын удуртууга-биле эстрада-симфония оркестир киржелеген музыкалыг программа. 00.10—00.55—Эртем-тайыбырлыг филмдер програм-масы: «Экин, Феникс», «Бойдуз айтын тур». Төңгөндө — медээлер. ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 18.00—«Бетик саздымыс». 18.30—Р. Шуман, Ф. Шуберт, К. Мендельсон оларын чо-гаалдарында тургускан коопер.

мир-орукчуларын бүтүзүлө хунуге тураскааткан коопер. Демир-орукчу-нун Топ Культурга базанын-дан дамчыдылга. 16.05—Музтфильмдер программасы: «Орукту меңо чыйап берьер», «Иети болган механиктик ойнарак», «1130—Уруглар филм». «Артис Мишка» Уран-чечен телефильм. 12.35—«Эделейил хуулаааннар». Дамчыдатын профессор С. П. Калыча чорудар. 13.35—Медээлер. 13.40—16.00—Чапсар. 16.00—Медээлер. 16.20—«Тоолугуруг дугайын, да репортаж». Документады телефильм. 17.10—«Фанпер». Хой сериалыг уран-чечен телефильм. (АКШ). 1-ги болган 2-ги сериялар. КЫЗЫЛДАН 18.00—«Тарааным амдык». Телефильм. 18.15—«Хамаят камгалалының билгилерин—кижи бурянгы». Дамчы-дылгата. 18.30—Телемедээлер. 18.40—«Чаа үгөң помпар». Дамчыдылга. 18.55—«Телемедээлер. 19.10—Чарлаалар. МОСКВАДАН 19.20—«Беш чылдың дөрткү чылы». Латвиян КИП ТР-нүн бирги секретары А. Э. Вессо дамчыдылга киряр. 19.55—«Телеэкранга бир дугаар». Ленинградтын А. С. Пушкин аттыг куруениң академик театрының «Чурек сон турда» деп шпиге Лягура Д. Храбровицкий. 22.30—«Yes». Информастыг программа. 23.05—ССРЭ-нин улустун артык Ю. Салазун, солдотер З. Тутов, Л. Дольна, Л. Польская, А. Асадуллаев, В. Мигули оларын удуртууга-биле эстрада-симфония оркестир киржелеген музыкалыг программа. 00.10—00.55—Эртем-тайыбырлыг филмдер програм-масы: «Экин, Феникс», «Бойдуз айтын тур». Төңгөндө — медээлер. ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 18.00—«Бетик саздымыс». 18.30—Р. Шуман, Ф. Шуберт, К. Мендельсон оларын чо-гаалдарында тургускан коопер.

Суббота

АВГУСТ 11-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа. 10.40—Эртеңги гимнастика. 11.05—«Шевер холдар». 11.35—«Чернип дузу». Хой сериалыг уран-чечен телефильм. 3-дү сериалы. 12.40—«Сиртеге, ада-иелер». 13.10—«Эрттиң почта». Муз-фильмдер программа. 13.40—«Алым» чок шпигежиини. 14.10—«Делегейиң уруглар чылдыгы». Чылдык документалдык филмдер. 14.30—«Бурянгы аялгазы». 15.25—«Бөгүн—Кун-культурунун хунуге. ССРЭ-нин улустарынын айтыг VII-ий спартакиадазынын түндөгөдө. ССРЭ-нин Министрлер Чөвүдөлөңүн чымыда Кун-культура болган спорт талаа-биле комитеттин даргаы С. П. Павловтун чуугаа. 16.30—Бөгүн делегейде. 16.45—«Кадмыс чылдыгы». Эртем-тайыбырлыг филмдер програм-масы. Эмети Ю. В. Беляничева чорудар. 17.30—«Портло» тиражи. 17.45—«Чөлүк». Чөлүк чогаалдарынын телепрограм-масынын 3-дү дөңгөй фестивалы. Санкт-Петербург. 18.15—«Дирг айтмаңгар делегейиңде» Дамчыдатын журналист В. М. Песков чорудар. 19.15—Музтфильм. 19.25—«Центруфильм» студия-нын программасы: «Спорт» уран чүүдү формулазын чымыда. «Чип атлетика дугайында он минут». 19.55—Москвадан эстрада артертериниң бирги конуркузу түңгөндө кооперта. 20.05—«Дача амдыра» деп телефильм баштайгы көргүзү. (А. Чекотун раснаваттары чыгаар тургускан). 22.30—«Yes». Информастыг програм-масы. 23.05—00.45—Футбол талаа-мы-биле ССРЭ-нин күбүр, Төңү оюн, «Динамо» (Тбилис), «Динамо» (Тбилис), В. И. Ленин аттыг Топ стадиондун дамчыдылга. Төңгөндө—медээлер.

Пятница

АВГУСТ 10-ДА БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа. 10.40—Эртеңги гимнастика. 11.05—УССР-ниң алдарыг турдуузу И. Е. Галочко-биле «Фрунзе» теле-студиянын аялгы корреспон-денттериниң ужуражыш-каны. 11.35—«Чернип дузу» Хой сериалыг уран-чечен телефильм. 2-ги сериалы. 12.40—«Миллионерин уран-чечер чогаалдычты чоруту». РСФСР-ниң улусту коллектативиниң дугайында документалдык филм. 43.35—Медээлер. 13.40—16.00—Чапсар. 16.00—Медээлер. 16.20—«Элүг десант». БАМ-нын ту-дугуларынын дугайында документалдык филм. 17.10—«Фанпер». Хой сериалыг уран-чечен телефильм (АКШ). 1-ги сериалы. 18.00—«Музей» лер болган делегей аалды. «Кун-аылга алды». Магнитофондук 50 чылдыг тураскааткан бүтүзүлөң-дөң уран чүүдү дөңгөңгө. КЫЗЫЛДАН 18.30—«Спорт». Дамчыдылга. 19.00—«Чайгык амдыга хун бүрүңүг кирчөгейин салар». Дамчыдылга. 19.10—«Тыва недея». Информастыг программа. 19.25—СЭКП-нин XXV съездининиң шпигтериниң амыдыралыг. Дамчыдылга. 19.55—Телемедээлер. 20.10—Чарлаалар. МОСКВАДАН 20.15—Бөгүн делегейде. 20.30—«Амдыралдык социализм ову-хепри болган баланын оулу-энергетик балан-дын алырларын». 2-ги дамчыдылга. Политикти табылгылачы Л. А. Вольсевич чорудар. 21.20—«Чернип дузу» деп хой сериалыг уран-чечен телефильм баштайгы көргүзү. 3-чү сериалы. 22.30—«Yes». Информастыг програм-масы. 23.05—01.15—«Чернип дузу». Коммонатка коопер программасы. Совет Эвлейиниң ийи доктор Маалдыр. ССРЭ-нин улустуну пост-моваю укмушунун удур-туугузу А. С. Елизавитин эге сөзү-биле эгелээр. Төңгөндө—медээлер. ИНИГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 18.30—«Горизонт». Ленин-градтын дамчыдылга. 19.30—«Москва болган москвалы-лар». 20.00—«Хөгүт нота-лар».

Воскресенье

АВГУСТ 12-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН 10.00—«Yes». Информастыг программа. 10.40—«Зардакчы, чымакчалары». 11.05—«Делегей коопертериниң дуурды В. Катецкии ойна-тар. Программалда Ф. Шовенин. А. С. Смирниниң музикаларын кирең. 11.30—«Будильник». 12.00—«Совет Эвлейинге бараан боон тур мен». 13.00—Делегейиң уруглар чылдыгы. Документалдык телефильм. «Совет Эвлейиниң хамаатымы мен». 13.50—«Самодельни сүт шпиге». Музтфильм. 14.00—«Музыкалыг кноск». Э. Белева чорудар. 14.30—«Кордөн медээ». 15.30—«Театр». Э. Братский. Э. Рязанов—«Кады албан хаач чораяннар». Москвадан В. Малюковниң аттыг академик театрынын филм-шпиге. 17.45—«Кино ани-чоруктур хамаатыг». Дамчыдылга. Ю. А. Соколов чорудар. 18.45—«Бөгүн—Тудукунуң хунуге». Мошта болган тууг-лий тууду аялгылардын мис-триси В. В. Балын-биле бе-де. 19.00—Тудукунун хун-уге музикалыг програм-масы. 19.45—«Делегей панорама-сы. 20.40—«Ирик арендана-да». 21.25—«Совет Эвлей-тин даңгыны аалчыларын корго-нон-биле». 21.40—«Көдзүң аялгы-шпигең. елдерге». Коопер. МССР-ниң улустун артык В. Зыктуев чорудар. 22.30—«Yes». Инфор-мастыг программа. 23.05—00.45—ССРЭ-нин футбол чемпи-ондары «Спартак» — «Тор-педо» В. И. Ленин аттыг Топ стадиондун дамчыдылга. Төңгөндө—медээлер.

Кызма. Шетингов-Кравченко кудумчузу, бажы № 3. ТЕЛЕФОНАРЫ: Редакторун 2-24-63, редакторун оралагачыларын 2-35-24, 2-31-75, харымсалгалы секретарымыз 2-23-33, секретариатын 2-23-33, партияны амында болган совет тургузу каластарыны 2-37-13, пропаганда идриянын 2-31-75, культура калдынын 2-23-54, елде аялга-агый калдынын 2-21-47, үнетпур калдынын 2-22-64, чагаа калдынын 2-41-27, информация калдынын 2-20-60, корректорларын 2-27-41, бухгалтериян 2-12-45, солгу калбеге баргавда 2-32-75, телефончо долгаар.

Редактор В. С. ШАРОВИЧ. Тираж 16306. Чыгары 2135. СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР. ТС—01017.

Редакцияның адреси: Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүдөлөңүн Ном түдүрөр чер, фотография болган ком садмыны галамы-биле эргелейин гилографияны (Кызма, Шетингов болган Кравченко кудумчузу, бажы № 1).